

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

1959 • 50 • 2009

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

MÁSODIK SZEKCIÓ

BÁRKÁNYI kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(37214/05. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2009. június 30.

*Ezen határozat az Egyezmény 44. Cikkének 2. bekezdésében foglalt
köörülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.*

A Bárkányi kontra Magyarország ügyben,

az Emberi Jogok Európai Bírósága (Második Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Françoise Tulkens, *Elnök*,

Ireneu Cabral Barreto,

Vladimiro Zagrebelsky,

Danutė Jočienė,

Sajó András,

Nona Tsotsoria,

Işıl Karakaş, *bírák*

és Sally Dollé, *Hivatalvezető*

2009. június 9-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően az azon időpontban elfogadott alábbi ítéletet hozza:

AZ ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy, a Magyar Köztársaság ellen benyújtott kérelem (37214/05. sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény („az Egyezmény”) 34. Cikke alapján egy magyar állampolgár, Bárkányi Pál („a kérelmező”) 2005. október 6-án terjesztett a Bíróság elé.

2. A kérelmezőt Szabó T., Szegeden praktizáló ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt („a Kormány”) dr. Höltszl Lipót Képviselő képviselte az Igazságügyi és Rendészeti Minisztériumból.

3. A kérelmező azt állította, hogy szabadságtól megfosztása túlságosan hosszú ideig tartott, megsértve az Egyezmény 5. Cikkének 3. bekezdését.

4. 2008. április 29-én a kérelem elfogadhatatlanná lett nyilvánítva. Ezt követően a kérelmező ügyvédjének 2008. június 24-én kelt fax üzenetéből kiderült, hogy a határozat meghozatalakor téves iktatás folytán releváns iratok nem kerültek figyelembe vételre. Ezért a kérelem visszakerült az ügylistára. 2008. szeptember 3-án a Bíróság úgy határozott, hogy közli a panaszt a Kormánnyal. Az Egyezmény 29. Cikkének 3. bekezdése alapján úgy döntött, hogy a kérelem érdemét és elfogadhatóságát együtt vizsgálja meg.

A TÉNYEK**I. AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI**

5. A kérelmező 1965-ben született és Szegeden él.

A. Az ügy körülményei

6. A felek előterjesztései alapján az ügy tényei az alábbiak szerint összegezhetők.

7. 2005. június 30-án a kérelmezőt és egyik társát egy személygépkocsi és két motorbicikli ellopásának alapos gyanúja miatt őrizetbe vették. Az ezt követő eljárásban általa megbízott védőügyvéd képviselte a kérelmezőt.

8. 2005. július 1-jén a Szegedi Városi Bíróság 2005. augusztus 1-ig elrendelte a kérelmező előzetes letartóztatását. A kérelmező korábbi elítéléseire és arra figyelemmel, hogy egy társuk szökésben volt, a Városi Bíróság úgy vélte: fennállt annak a kockázata, hogy a kérelmező veszélyeztetné a nyomozást.

9. A kérelmező fellebbezett és szabadlábra helyezését kérte. Arra hivatkozott, hogy az ellopott tárgyak megkerültek, a harmadik társat pedig őrizetbe vették, így az elsőfokú bíróság által felhozott indokok már nem álltak fenn. A kérelmező arra is rámutatott, hogy mezőgazdasági tevékenységét – amely fő megélhetési forrása volt – súlyosan hátráltatta fogva tartása. Végül azt is előadta, hogy édesanyja súlyos beteg, s neki kell ápolnia.

10. 2005. július 7-én a Csongrád Megyei Bíróság helyben hagyta az elsőfokú határozatot. A bíróság a bűncselekmény tárgyi súlyára és arra figyelemmel, hogy a kérelmező jelenléte a nyomozás során másképpen nem biztosítható, a kérelmező előzetes letartóztatását szükségesnek vélte.

11. A kérelmezőt időközben egyéb kisebb tárgyi súlyú bűncselekmények elkövetésével is meggyanúsították. 2005. július 29-én a Városi Bíróság 2005. október 1-ig meghosszabbította az előzetes letartóztatást. A bíróság úgy vélte, hogy a kérelmező előéletére figyelemmel megalapozottan lehetett tartani a kérelmező szökésétől, új bűncselekmény elkövetésétől, illetve – különösen a tárgyi bizonyítási eszközök megsemmisítése által – a nyomozás veszélyeztetésétől. A bíróság azt is megállapította, hogy a kérelmező szabadlábra helyezési kérelme – amely a fellebbezésében foglaltakhoz képest mellékes indokokat tartalmazott – nem volt kellően megalapozott ahhoz, hogy letartóztatásának megszüntetését indokoltá tegye. A kérelmező fellebbezett, szabadlábra helyezést, illetve letartóztatás helyett házi őrizetbe helyezését kérve.

12. 2005. szeptember 1-jén a Megyei Bíróság helyben hagyta az elsőfokú határozatot, de a bizonyítékok megsemmisítésének veszélyét törölte az indokok közül.

13. 2005. szeptember 28-án a Városi Bíróság a korábban felhozott indokok alapján 2006. január 1-ig újból meghosszabbította a kérelmező előzetes letartóztatását. A kérelmező fellebbezett, s felhívta a figyelmet – többek között – arra a tényre, hogy a nyomozás gyakorlatilag lezárult, mivel minden szükséges nyomozati cselekmény elvégzésre került. Azt is állította, hogy a cselekmény tárgyi súlya nem szolgálhat letartóztatásának

kizárólagos jogalapjaként. 2005. október 12-én a Megyei Bíróság helyben hagyta az elsőfokú határozatot.

14. 2005. december 28-án a Városi Bíróság az elsőfokú ügydöntő ítélet meghozataláig meghosszabbította a kérelmező letartóztatását. A bíróság úgy vélte, hogy a bűncselekmény tárgyi súlyára figyelemmel megalapozottan lehetett tartani a kérelmező szökésétől, illetve a még hiányzó vádlott társsal való összebeszélés által az eljárás veszélyeztetésétől. A kérelmező fellebbezett és megismételte korábbi érveit.

15. 2006. február 6-án a Megyei Bíróság helyben hagyta az elsőfokú határozatot, de a fogvatartás jogalapját új bűncselekmény elkövetésének veszélyére módosította. A bíróság továbbá megállapította, hogy a nyomozás lezárult, így azt a kérelmező már nem veszélyeztethette.

16. 2006. augusztus 21-én a Városi Bíróság a korábban felhozott indokok alapján az elsőfokú ügydöntő ítélet meghozataláig meghosszabbította a kérelmező előzetes letartóztatását.

17. 2006. szeptember 5-én a Városi Bíróság megszüntette a kérelmező letartóztatását és elrendelte házi őrizetét. A bíróság úgy vélte, hogy a kérelmező már nem volt abban a helyzetben, hogy veszélyeztethesse az eljárás céljait, emellett a rendelkezésére álló adatok alapján már nem kellett alappal tartani szökéstől, elrejtőzéstől.

18. 2007. szeptember 25-én a Szegedi Városi Bíróság orgazdaság elkövetésében bűnösnek találta a kérelmezőt, s egy év felfüggesztett szabadságvesztésre ítélte.

B. Releváns hazai jogszabályok

A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a releváns időszakban hatályos szöveg)

129. §

„... (2) A terhelt előzetes letartóztatásának szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt folytatott eljárásban, és akkor van helye, ha

a) megszökött, a bíróság, az ügyész, illetve a nyomozó hatóság elől elrejtőzött, vagy szökést kísérelt meg, illetőleg az eljárás során ellene újabb, szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmény miatt eljárás indult,

b) szökésének vagy elrejtőzésének veszélyére tekintettel vagy más okból megalapozottan feltehető, hogy az eljárási cselekményeknél a jelenléte másképp nem biztosítható,

c) megalapozottan feltehető, hogy szabadlábbon hagyása esetén, különösen a tanúk befolyásolásával vagy megfélemlítésével, tárgyi bizonyítási eszköz, okirat

megsemmisítésével, meghamisításával vagy elrejtésével megghiúsítaná, megnehezítené vagy veszélyeztetné a bizonyítást,

d) megalapozottan feltehető, hogy szabadlábon hagyása esetén a megkísérelt vagy előkészített bűncselekményt véghezvinné, vagy szabadságvesztéssel büntetendő újabb bűncselekményt követne el.”

131. §

„(1) A vádirat benyújtása előtt elrendelt előzetes letartóztatás az elsőfokú bíróságnak a tárgyalás előkészítése során hozott határozatáig, de legfeljebb egy hónapig tart. Az előzetes letartóztatást a nyomozási bíró alkalmanként legfeljebb három hónappal, összesen legfeljebb az előzetes letartóztatás elrendelésétől számított egy év elteltéig meghosszabbíthatja. Ezt követően az előzetes letartóztatást a megyei bíróság egyesbíróként eljárva ... alkalmanként legfeljebb két hónappal meghosszabbíthatja.

(4) A vádirat benyújtása után az elsőfokú bíróság által elrendelt vagy fenntartott előzetes letartóztatás az elsőfokú bíróság ügydöntő határozatának kihirdetéséig ... tart.”

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 5. CIKKE 3. BEKEZDÉSÉNEK MEGSÉRTÉSE

19. A kérelmező az Egyezmény 5. Cikkének 3. bekezdése alapján szabadságtól való megfosztásának hosszát panaszolta.

Az Egyezmény 5. cikkének 3. bekezdése kimondja:

“E Cikk 1. c) bekezdésének rendelkezésével összhangban letartóztatott vagy őrizetbe vett minden ... személynek joga van arra, hogy ésszerű határidőn belül tárgyalást tartsanak ügyében vagy a tárgyalásig szabadlábra helyezték. A szabadlábra helyezés olyan feltételekhez köthető, amelyek biztosítják a tárgyaláson való megjelenést.”

20. A Kormány vitatta az állítást.

A. Elfogadhatóság

21. A Bíróság megjegyzi, hogy a panasz nem nyilvánvalóan megalapozatlan az Egyezmény 35. Cikkének 3. bekezdése szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatóvá kell nyilvánítani.

B. Érdem

22. A kérelmező hangsúlyozta, hogy szabadságtól megfosztása ésszerűtlenül hosszú ideig tartott.

23. A Kormány fenntartotta, hogy a kérelmező letartóztatása nem lépte túl azt a tartamot, ami az adott körülmények között a hatóságok számára szükséges volt a kérelmező ellen felhozott vád tárgyát képező bűncselekmény miatti felelősség megállapításához. A kérelmező előzetes letartóztatásának meghosszabbításakor a hazai bíróságok releváns és elégséges alapra támaszkodtak, s nem csupán a kérelmező terhére rótt cselekmények tárgyi súlyát, hanem az ügy minden aspektusát figyelembe vették.

24. A Bíróság megismétli: azt a kérdést, hogy az előzetes letartóztatás hossza ésszerű-e, nem lehet elvontan megítélni. Azt, hogy a vádlott előzetes letartóztatásának fenntartása ésszerű-e, minden esetben az ügy speciális vonásainak figyelembe vételével kell eldönteni. A fogvatartás fenntartása egy adott ügyben csak abban az esetben lehet indokolt, ha közérdek valódi követelményének specifikus jelei állnak fenn, amelyek az ártatlanság véelme ellenére nagyobb súllyal esnek latba, mint az Egyezmény 5. Cikkében lefektetett, az egyén szabadságának tiszteletben tartását előíró szabály (ld. többek között *Labita v. Italy* [GC], no. 26772/95, §§ 152 *et seq.*, ECHR 2000-IV).

25. Elsődlegesen a nemzeti bírói hatóságokra tartozik annak biztosítása, hogy egy adott ügyben a vádlott előzetes letartóztatása ne lépje túl az ésszerű időtartamot. Ennek érdekében – az ártatlanság véelme elvének kellő figyelembe vételével – a hatóságoknak meg kell vizsgálniuk mindazon tényeket, amelyek a fent említett, az 5. Cikkben foglalt szabálytól való eltérést igazoló közérdek követelményének fennállása mellett vagy ellen szólnak, s ezen érveket bele kell foglalniuk a szabadlábra helyezés iránti kérelmek tárgyában hozott határozataikba. A Bíróságnak alapvetően az e határozatokban felhozott indokok, s a kérelmező által a fellebbezésekben előadott, okiratokkal alaposan alátámasztott tények alapján kell eldöntenie, hogy az 5. Cikk 3. bekezdését megsértették-e (ld. *Muller v. France*, 17 March 1997, § 35, *Reports of Judgments and Decisions* 1997-II).

26. Az arra vonatkozó alapos gyanú fennállása, hogy a fogvatartott bűncselekményt követett el, a meghosszabbított őrizetben tartás törvényességének elengedhetetlen, de bizonyos időn túl már nem elegendő feltétele. Akkor már azt kell megállapítania a Bíróságnak, hogy a bírói hatóságok által felhozott egyéb indokok továbbra is indokolták-e a szabadságtól megfosztást. Amennyiben ezek az alapok „relevánsak” és „elegendők”, akkor a Bíróságnak arról is meg kell győződnie, hogy a nemzeti hatóságok „különös gondosságot” tanúsítottak-e az eljárás lefolytatása során (ld. *Muller, loc. cit.*).

27. A Bíróság észrevételezi, hogy a kérelmező 2005. július 1-től 2007. szeptember 25-ig, azaz csaknem két évig és három hónapig volt megfosztva szabadságától. Ez az időszak tizennégy hónap előzetes letartóztatást és tizenhárom hónap – szintén az 5. Cikk hatálya alá tartozó (ld., *inter alia*, *Pekov v. Bulgaria*, no. 50358/99, § 60) – házi őrizetet foglalt magában. A

Bíróság megjegyzi, hogy kezdetben a szökés, s kisebb mértékben az összebeszélés és új bűncselekmény elkövetésének veszélye volt a kérelmező előzetes letartóztatásának fő indoka. A Bíróság meggyőződött arról, hogy a nyomozás e szakaszában a gyanú, hogy a kérelmező követte el a szóban forgó bűncselekményeket, igazolta a kérelmező azon célból történő fogvatartását, hogy bíróság előtti megjelenése biztosítva legyen.

28. A nyomozás legkésőbb 2006. február 6-i lezárását követően azonban az összebeszélés veszélye már nem támasztható alá érvekkel, a kérelmező szabadságtól megfosztása mindazonáltal még tizenkilenc hónapig folytatódott. A fenntartott intézkedés fennmaradt indoka a szökés és új bűncselekmény elkövetésének veszélye volt. A Bíróság szerint a hazai bíróságoknak e veszélyeket az ügy összes aspektusának fényében kellett volna értékelniük, s kevésbé szigorú intézkedések alkalmazását kellett volna megfontolniuk. Ehelyett a bíróságok annak mechanikus ismételtsére szorítkoztak, hogy a kérelmező terhére rótt bűncselekmények tárgyi súlyára figyelemmel fennállt a szökés és új bűncselekmény elkövetésének veszélye. A Bíróság valószínűtlennek tartja e veszélyt, különösen a Városi Bíróság 2006. szeptember 5-én meghozott, a kérelmező előzetes letartóztatását megszüntető, és házi őrizetét elrendelő határozatának fényében. Az előzetes letartóztatás teljes tartamát figyelembe véve a Bíróság nincs meggyőződve arról, hogy a kérelmező szabadságtól megfosztása – különösen 2006. február 2. után – indokolt volt.

29. Ezért az Egyezmény 5. Cikkének 3. bekezdését megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

30. Az Egyezmény 41. Cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

31. A kérelmező összesen 1 200 000 forintot (megközelítőleg 4000 eurót) követelt igazságos elégtételként.

32. A Kormány túlzottnak tartotta a kérelmező igényét.

33. A Bíróság úgy véli, hogy a kérelmező bizonyos mértékű nem vagyoni kárt szenvedett. Ezért méltányossági alapon 2000 eurót ítél meg számára.

B. Költségek és kiadások

34. A kérelmező ilyen címen nem terjesztett elő igényt.

C. Késedelmi kamat

35. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális kölcsönkamatán kell alapulnia, amelyhez további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. A kérelmet elfogadhatóvá *nyilvánítja*;
2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 5. Cikkének 3. bekezdését megsértették;
3. *Megállapítja*:
 - (a) hogy az alperes Államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. Cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező számára nem vagyoni kár tekintetében 2000 (kétezer) eurót, továbbá az ezen összeget terhelő adók összegét kell kifizetnie nemzeti valutában, a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával;
 - (b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank marginális kamatlábát három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összeg után;
4. A kérelmező igazságos elégtétellel kapcsolatos további igényeit *elutasítja*.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2009. június 30-án, a Bíróság Eljárási Szabályzata 77. § 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Sally Dollé
Hivatalvezető

Françoise Tulkens
Elnök

